

ALEKSANDRS PUŠKINS

**PASAKA PAR POPU
PIETAPIERI UN VIŅA KALPU
MUĻĶA ANTULI**

ALEKSANDRS PUŠKINS

PASAKA PAR POPU PIETAPIERI UN VIŅA KALPU MUĻĶA
ANTULI

Atdzejojis Jūlijs Vanags

Noskannējis grāmatu un FB2 failu izveidojis Imants
Ločmelis

PASAKA PAR POPU PIETAPIERI UN VINA KALPU MUĻĶA ANTULI

Reiz dzīvoja pops Pietapiere,
Apalš kā taukos niere.

Pagājās pops pa tirdziņu,
Lūkodams lētāku teķi vai zirdziņu.

Pretī Muļķa Antulis nāk,

Iedams, kurp kājas aiziet māk.

Pakliedz šis popam: «Sveiks, bārda!

Ko tad tu, tēv, tik agri esi slējies?

Ko meklēt skrēji?»

Pops atbild bez lieka vārda:

«Kalps man vajadzīgs — dūšīgs, ne mirējs —

Namdaris, stalla vīrs, azaida virējs.

Kur tādu puisī lai sadabū,

Puslīdz lētu un palabu?»

Antulis saka (nav bēda,

Ja babuļos balandas ēdam):

«Tev izkalpot, cienīgtēv, esmu ar mieru

Par trim knipjiem gadā tev pa pieri;

Bet maltītei liec man plānputru priekšā,

Tā der manām iekšām.»

Pops domīgi bārdu raustīja
Un pietaino pieri taustīja:
Ej tu zini, cik stipri
Tādi kalpa knipji!
Taču, cerot uz «gan jau» un «varbūt»,
Sacīja: «Labi. Būs abiem mums lētāk.
Nāc padzīvo laiciņu manā sētā,
Rādi savu čaklumu un raženu darbu.»
Sāk dzīvot Antulis popa namā,
Ne sūdzas, ne kurn, ne likteni lamā;
Kviešus kuļ,
Uz salmiem guļ,
Par pieciem plānputru smalsta,
Par deviņiem labības birkavus valsta.

Rītos līdz gaismai jau viss viņam apdarīts:
Zirgi sen ilksīs, lauks aparts, un labdarim
Popam, kas gulšņā vēl atmiedzi saldā,
Brokastis garšīgas uzliek viņš galdā —
Pat noloba oliņai čaumalu! —

Un aizsteidzas aši uz pļavmalu.
Cienmāte Antuļi liela un slavē,
Mācītājmeitai viņš garlaiku kavē;
Mazulis Antuļi saukā par tētiņu,
Jo bērnu viņš pašūpo, steigdams uz klētiņu
Vai nākdams ar pakaišu nastu;
Pat suns viņam vēlīgi luncina asti.
Vien pops nevar Antuļi ieredzēt,
Kaut nava tik strādīgs vēl pieredzēts;
Ne vārdiņa laipna pops nesaka tam,
Lai darītu puisis ko darīdams.

Par atmaksu bieži pops domāt sāk.
Laiks steidzas. Gads nolīgtais galā nāk.

Ne kumoss, ne malks popam nelien vairs
mutē,

Nav miega, sāk piere jau nelabi kutēt.
Beidzot pops pastāsta sievai par līgumu.
Ko te nu darīt? Kā apiet ar līgumu?
Sievām prāts acīgs,
Uz visādām viltībām nadzīgs!

Cienmāte pieceļas spilvenos sēdus
Un saka: «Es zinu, kā atvairīt bēdu:
Liec darāmu Antulim darbu tik grūtu,
Ka spējams tas nav, bet lai padarīts būtu.
Tā savu pieri tu glābsi no grāviena,
Tiksi no Antuļa vaļā uz rāviena.»
Popam ap dūšu kļūst možāk,
Sāk viņš jau uzlūkot Antuļi drošāk,
Un raugi — balss viņam sparīgi skan tūlīt:
«Panāc nu šurpu, mans krietnais kalps Antuļi!
Klausies: no velniem man dvēseļu maksa
Nākas līdz nāvei — pēc augstākās takses.
Ienākums labs, tikai velni nav labākie radi:
Parādā man jau par septiņi gadi.
Kad būsi izstrēbis savu plānputras kubliņu,
Tad aiztec uz elli
Un ņem priekšā to velna zelli,
Parādu piedzen līdz pēdējam rublim.»
Antulis nesāka veltīgu strīdiņu,
Iestrēba putru un jau pēc brītiņa
Staigāja gar jūras malu
Un mērcēja ūdenī virves galu,
Grodus riteņus griezdam
Un putas pa liedagu šķiezdams.
Izbrida vecais velns no dzelmes seklē:

«Ko tad tu, Antuļi, te mūsmājās meklē?» —
«Āre, griezīšu tagadiņ visu jūru grīstē,
Lai jums, velniem, vēderi pušu plīstu!» —
Vecais velns, to dzirdot, noskuma ļoti:
«Saki, lūdzams, — par ko gan tik bargi mūs
sodi?»

«Tu vēl vaicā? Jūs, nešķīstie gari,
Nodevas nenesat jau septiņi pavasari!
Tagad reiz likšu jums, velniem, trūkties!»
Vecais velns sāka lūgties:

«Klau, Antulīt! Negriez tu jūru grīstē!
Atdosim parādu itin drīz tev.
Tūdaļ teikšu, lai mazdēls nāk,
Viņš labāk rēķināt māc.»

Antulis domā: «Gan puiku es tīšu ap īkšķi!»
Drīz iznirst jau velnēns 110 dzelmes ar blīkšķi
Un iesāk tik ļaudīgā balsī, ka žēl:

«Sveiks, Antuļi!» saka. «Sveiks, zemnieka dēls!
Teic — kas tās par nodevām, ko tu te meklē?
Nav dzirdēts par tām mūsu peklē.

Mūžu nav gadījies brīnums tāds,
Ka no velniem nodevas vāci
Rādās, ka aplam tu nācis mūs aprāt,
Tomēr mēs maksāsim nodevas labprāt,
Tikai ar norunu vienu —

Ja lēnāk par tevi es skrienu.
Laidīsim abi apkārt ap jūru:
Kurš pārskries pirmais, ņems nodevu pūru;
Maiss pa to laiku būs piebērts.»
Antulim smīnā plaksts viltīgi pievērts:
«Niekkalbi, neliec jau pasaulei smieties!
Ar pašu Antuļi šis iešot skrieties!
Pagaidi, pasaukšu mazo brāli,
Ir tas tevi noskries kā cāli.»
Antulis paiet pa mežu, pa āri,
Saķer sev maisā zaķēnu pāri.
Atgriezies, izceļ viņš vienu aiz ausīm:
«Tagad, brāl mazais, ap jūru tu šausi!
Šis nabaga velns te grib skrieties ar mani.
Parādi viņam, kā skrien mūsu gaigalu gani!
Viens, divi, trīs! Laid nu vaļā ņekasl»
Un zaķis jau nozūd uz meža tekas.
Velnēns skrien apkārt ap jūru,
Rausdams no pieres pilienus sūrus.
Ceļš viņam nav visai īss,
Tomēr skrējējs atgriežas drīz —
Aizelsies, izkāris mēli, purns gaisā.
Viņš cerēto balvu jau saņemt taisās,
Bet ierauga sāncensi Antulim klēpī!
Tas brālīti glauda un teic: «Manu Jēpīt,

Tu noskrējies, nabadziņš, esi un paguris!
Tec nu, brāl, krūmos un brītiņu pagūli!»
Velnēns vai mēms:

Tomēr pirmais te galā tas ķēms!
Kaunā iemiedzis asti un pūzdams, cik jaudas,
Elš: «Aiziešu tūdaļ pēc nodevu naudas.»
Ellē vectēvam sauc: «Lai skan nelaimes zvani.
Mazais Antulēns noskrēja mani!»
Vecais velns sāka pakausi kasīt un domāt,
Bet Antulis, svilpodams nebēdņa omā,
Virvi jo garāku garumā rieš
Un jūru bez mitas grīstē griež,
Ka velniem nekur vairs glābties.
Steidz mazdēls atkal no dzijuma rāpties:
«Rimsties, Antuļi! Nodevas dabūsi.
Vecais jau grābā pa pekles skabūzi.»
Tā velnēns sāk čalot jautri.
«Vēl tikai metīsim abi šo šautru:
Kurš tālāk aizsviest jaudās,
Tas lai ņem nodevas naudā un graudā.
Nu? Baidies izmežģīt delnu?
Ko gaidi?» — «Es gaidu to mākonī melno.
Uzmetīšu tavu šautru tur augšā
Un sākšu jūs, sātanus, taukšēt.»
Iztrūkās velnēns un skrēja pie vecā

Stāstīt, kāds atvēziens Antuļa plecam.
Bet Antulis atkal sāk virvi vicināt,
Draud pašus pekles pamatus tricināt.
Steidz velnēns: «Nu ko tu te plēsies?
Vari tās nodevas dabūt, ja spēsi ...» —
«Nē,» saka Antulis, «nešķielē greizi!
Tagad būs mana reize.
Pats es noteikšu — ko un kā,
Likšu tev, paugainim, palēkāt!
Vai redzi tur ganībās ķēveni?
Cel plecos to gaļas lēveni
Un aiznes pusverstes. Ja spēsi,
Pats nodevas paturēsi;
Ja netiksi galā,
Stiep tūdaļ man nodevu maisu malā!»
Nabagā velns,
Pietvīcis gluži melns,
Zem ķēves līda,
Elsa un svīda,
No zemes pasvēra,
Divi soļi paspēra,
Uz trešo klupa un izstiepās pelēks kā pelni.
Bet Antulis sauc: «Ak tu muļķa velniņ!
Tu nespēji ķēveni panest ar rokām,
Bet es, palūk, kājstarpī stiepsu bez mokām.»

Tad Antulis jāšus zirgā lec
Un auļo kā vējš, cik vien tālu redz.
Velnēns pie vectēva skrēja ar kaunu,
Teica par Antuļa uzvaru jaunu.
Sanāca velni vagā,
Neko nevar darīt — jāmaksā ragā!
Iznesa pulkā pa gaisu
Antulim nodevu maisu.
Stenēdams soļoja Antulis mājās,
Pops, viņu ieraugot, pietrūkās kājās,
Glābiņu meklēt aiz cienmātes līda,
Sarāvās čokurā drebot uz grīdas.
Antulis atsēja nešļavai valgu,
Izbēra maisu un prasīja algu.
Atspiedās pops pret ieri
Un pastiepa pieri.
Pirmais knipsis
Bij smags kā piesta —
Palēcās pops līdz griestiem;
Otrais šķīla
Kā guni uz galodas —
Palika pops bez valodas;
Trešais dima
Kā viesuļa auri —
Izpūta popam prātu no paura.

Bet Antulis knipim vēl piemetina:
«Kas tevi, pop, pēc tā lētuma dzina? ...»

.